

Ostravské zkušenosti s

OSCE

Martin Kutěj

historie a charakteristika OSCE

doba před-OSCE

testování klinických dovedností

→ „short-cases“ vs. „long-cases“ + „viva voce“

úskalí:

→ subjektivita (hawk or dove effect)

→ štěstí (luck of the draw)

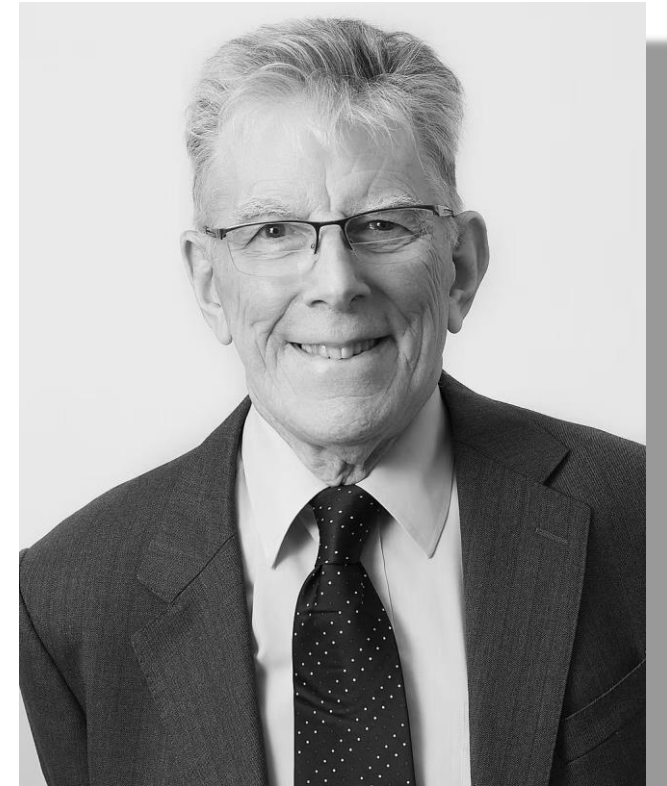
→ nemožnost plošného srovnání

zrod OSCE – „Skotská revoluce“ 1975

Assessment of Clinical Competence using Objective Structured Examination

R. McG. HARDEN, MARY STEVENSON, W. WILSON DOWNIE, G. M. WILSON

British Medical Journal, 1975, 1, 447-451

prof. Ronald Harden, MD

historie a charakteristika OSCE

Základní paradigma OSCE

OBJECTIVE	→ všichni studenti čelí stejnému zadání → hodnocení podle (předem) přesně definovaného check-listu
STRUCTURED	→ testování konkrétní kompetence / dovednosti → přísně ohraničený časový úsek
CLINICAL	→ zaměřeno na praxi → vyšetření, komunikace, manuální dovednost
EXAMINATION	→ přetrvává význam zkoušky

historie a charakteristika OSCE

80. – 90. léta

Simulated patient – „SP“

- koncept standardizovaného pacienta ze 60. let
- implementace do OSCE; trénování a zdokonalování SPs

Rozšíření hodnocení o soft skills

- představení, navození důvěrné atmosféry, oční kontakt
- srozumitelná interpretace termínů, empatie

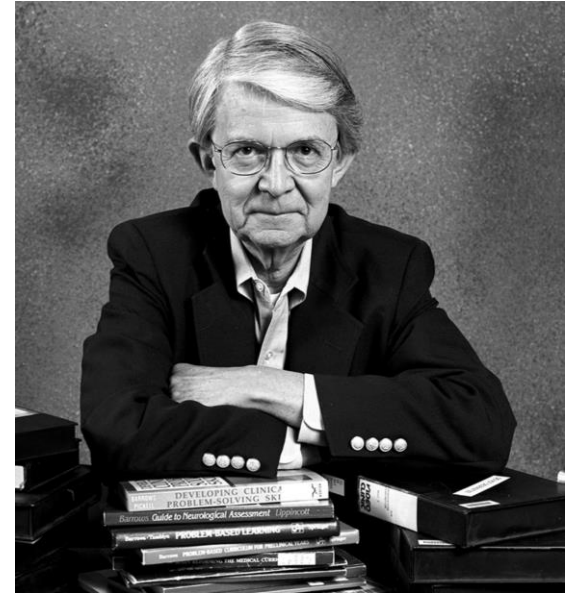
Národní testování a licencování

Medical Council of Canada (1992)

- OSCE součástí celonárodních licenčních zkoušek (MCCQU Part II.)

Educational Commission for Foreign Medical Graduates (1998)

- Clinical Skills Assessment ve formátu OSCE

prof. Howard Barrows

historie a charakteristika OSCE

2000+

simulační revoluce a CRM

- nástup **Task trainerů** (modely zajištění DC, kanylace CŽK, BSK)
- **High-fidelity simulátory** (SimMan)
- **Crisis Resource Management** (CRM), closed-loop communication
- United States Medical Licensing Examination (USMLE) Step 2 CS (2004-2021)
 - (2021+) delegováno na jednotlivé fakulty/univerzity
- elektronizace a okamžité **psychometrické analýzy**
- **Team-based OSCE** (T-OSCE); **Interprofessional OSCE** (I-OSCE)
- **virtual OSCE** (v-OSCE)
- **AI a strojové učení v OSCE**
 - videoanalýza výrazů tváře, hlasu, přesnost provedení úkonu (úhel vpichu, etc.)

OSCE v Ostravě – vize, cíle, projekt praktické státnice

- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES** o uznávání odborných kvalifikací
- **Nařízení vlády č. 275/2016 Sb.** o oblastech vzdělávání ve vysokém školství
- **Zákon č. 95/2004 Sb.** o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta

OSCE v Ostravě – vize, cíle, projekt praktické státnice

Základní lékařská odborná příprava

1. Přijetí na základní lékařskou odbornou přípravu je podmíněno získáním diplomu nebo osvědčení, které opravňuje k dotyčnému studiu na vysokých školách.

2. Celková doba základní lékařské odborné přípravy zahrnuje nejméně šest let studia nebo 5 500 hodin teoretické a praktické výuky na vysoké škole nebo pod dohledem vysoké školy.

Pro osoby, které zahájily studium před 1. lednem 1972, může odborná příprava uvedená v prvním pododstavci zahrnovat šestiměsíční praktickou výuku na vysokoškolské úrovni vykonanou pod dohledem příslušných orgánů v rámci řádné odborné přípravy.

3. Základní lékařská odborná příprava zaručí, že dotyčná osoba získala tyto znalosti a dovednosti:

a) přiměřené znalosti ve vědách, na kterých je lékařství založeno, a řádné pochopení vědeckých metod včetně zásad měření biologických funkcí, hodnocení vědecky prokázaných skutečností a analýzy údajů;

Směrnice 2005/36/ES

- b) přiměřené znalosti anatomie, fyziologie a chování jedinců zdravých a nemocných a vztahů mezi zdravotním stavem člověka a jeho fyzickým a sociálním prostředím;
- c) přiměřené znalosti klinických oborů a klinické praxe, které poskytují komplexní přehled o duševních a tělesných nemocích, dále znalost lékařství a jeho preventivní, diagnostické a terapeutické stránky a znalosti o reprodukci;
- d) přiměřené klinické zkušenosti získané pod vhodným dohledem v nemocnicích.

OSCE v Ostravě – vize, cíle, projekt praktické státnice

Nařízení vlády č. 275/2016 Sb. (část 35.)

A. Rámcový profil absolventa

a) S ohledem na typ studijního programu absolventi prokazují v odpovídající šíři a míře podrobnosti:

1. znalosti konkrétního zdravotnického oboru podle svého zaměření,
2. znalosti struktury, funkcí a dysfunkcí lidského těla,
3. znalosti diagnostických, terapeutických a prevenčních metod a intervencí,
4. znalosti principu činnosti diagnostické, terapeutické a laboratorní zdravotnické techniky,
5. znalosti etických principů, hodnot a problémů spojených s výkonem zdravotnické praxe,
6. znalosti organizace a řízení zdravotnické praxe,
7. znalosti právních předpisů, profesních a dalších norem a kodexů relevantních pro výkon zdravotnické praxe.

a) S ohledem na typ studijního programu absolventi umí v odpovídající šíři a míře podrobnosti:

1. poskytovat zdravotní péči v souladu s jinými právními předpisy,
2. dodržovat hygienicko-epidemiologický režim v souladu se zvláštními právními předpisy oboru,
3. v rámci svých kompetencí používat zdravotnickou techniku,
4. vést zdravotnickou dokumentaci a další dokumentaci vyplývající ze zvláštních právních předpisů,
5. pracovat s informačním systémem zdravotnického zařízení,
6. poskytnout pacientovi informace v souladu se svou odbornou způsobilostí,
7. podílet se na praktickém vyučování studentů studijních programů a kvalifikačních vzdělávacích kurzů příslušného odborného zaměření,
8. adekvátně interpretovat pozici svého oboru ve zdravotnictví a v praxi aplikovat konsekvence spojené s pozicí (profesními kompetencemi) svého oboru vůči jiným oborům.

a) S ohledem na typ studijního programu se absolvent uplatní například

1. v akademické sféře a v dalších institucích zabývajících se vědou, výzkumem, vývojem a inovacemi,
2. jako zaměstnanec poskytovatele zdravotních služeb nebo jako poskytovatel zdravotních služeb.

OSCE v Ostravě – vize, cíle, projekt praktické státnice

Zákon č. 95/2004 Sb., § 4

Odborná způsobilost k výkonu zdravotnického povolání lékaře

- (1) Odborná způsobilost k výkonu povolání lékaře se získává absolvováním nejméně šestiletého prezenčního studia,⁵⁾ které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném zdravotnickém magisterském studijním programu všeobecné lékařství.
- (2) Výkonem povolání lékaře s odbornou způsobilostí je preventivní, diagnostická, léčebná, léčebně rehabilitační, dispenzární a paliativní péče podle zákona o zdravotních službách prováděná lékařem s odbornou způsobilostí pod odborným dozorem nebo odborným dohledem lékaře se specializovanou způsobilostí a dále revizní činnost podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění prováděná lékařem s odbornou způsobilostí pod odborným dozorem lékaře se specializovanou způsobilostí. Pro účely § 5 odst. 5 se za výkon povolání lékaře považuje také metodická, koncepční, výzkumná a vzdělávací činnost v oblasti zdravotnictví.
- (3) Bez odborného dozoru může lékař s odbornou způsobilostí vykonávat činnosti, které odpovídají rozsahu znalostí a dovedností získaných studiem podle odstavce 1 a které jsou stanovené prováděcím právním předpisem. Lékař s odbornou způsobilostí může před získáním certifikátu o absolvování základního kmene vykonávat další činnosti pod odborným dohledem v rozsahu, který mu stanoví jeho školitel v systému Administrace.
- (4) Bez odborného dohledu může lékař s odbornou způsobilostí a s certifikátem o absolvování základního kmene vykonávat
- a) činnosti, které odpovídají rozsahu znalostí a dovedností získaných vzděláváním v základním kmeni a které jsou stanovené prováděcím právním předpisem,
 - b) revizní činnost podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění a
 - c) další činnosti v rozsahu, který mu stanoví jeho školitel v systému Administrace.

OSCE v Ostravě – vize, cíle, projekt praktické státnice

EVROPSKÁ UNIE (2005/36/ES)

požaduje: odpovídající klinické zkušenosti a postupy

chybí: konkrétní seznam výkonů

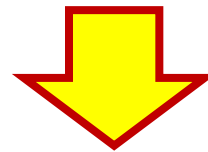
ČESKÁ REPUBLIKA (Nařízení vlády č. 275/2016 Sb & NAÚ)

požaduje: prokázání praktických dovedností a jasný profil absolventa

chybí: státem daný/definovaný seznam (check-list) výkonů

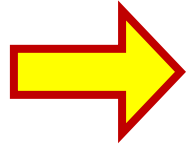
PRAXE (Zákon č. 95/2004 Sb.)

Diplom = odborná způsobilost

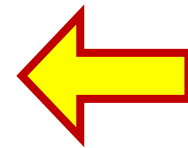

břemeno garance kvality nesou ze 100% lékařské fakulty

OSCE v Ostravě – vize, cíle, projekt praktické státnice

PRAKTICKÁ STÁTNICE

cíl: vyzkoušet elementární praktické dovednosti vycházející z jednotlivých oborů pomocí metod OSCE

- zkoušené praktické dovednosti jsou součástí **profilu absolventa**
- **akreditační spis** fakulty (NAÚ)
- **transformace** výuky více k praktické stránce

OSCE v Ostravě – vize, cíle, projekt praktické státnice

PRAKTICKÁ STÁTNICE

2023

- definování profilu absolventa (praktické dovednosti)
- výběr zástupců jednotlivých klinik

2024

- návštěva University of Nicosia (Kypr)
 - náslech OSCE pro studenty 5. ročníku

2025 Praktická státnice nanečisto - příprava

scénáře: příprava **2 x 6 stanic**

- AIM, interna, pediatrie, chirurgie, neurologie, ošetřovatelství
- BLS, LSS, meningokoková sepse, šití rány, TIA, odběr krve
- stanice á 12 minut

personální obsazení:

zkoušející: min. 12 hodnotitelů / den (celkem 3 dny)
zdroj → lékaři jednotlivých klinik

herci: min. 10 herců (SP) / den (celkem 3 dny)
zdroj → gymnázia, U3V, lokální ochotníci

2025 Praktická státnice nanečisto - DEBRIEFING

epiphania (!!!)

- medici **nezvládají dovednosti**, o kterých jsme **předpokládali**, že je umí (protože jsme je to přece učili...)

Fiction contract + suspension of disbelief

- závazek instruktora **připravit vše maximálně realisticky**
- závazek účastníka **potlačit nedůvěru v nedokonalosti**

Koordinace a logistika

- **“ON AIR”** – živé vysílání...
- rotace studentů, průchodnost, kontrola/zápis dílčích úkonů
- absolutní **nutnost software řešení**

Personální zajištění

- náročnost na **počet a trénink SP i hodnotitelů**

2026 Praktická státnice nanečisto – 2. kolo

scénáře: 1 x 12 stanic

→ **šití rány** (chirurgie); **porod** (gynekologie); **ambulantní vyšetření** (interna); **dítě s neklidem a sténáním** (pediatrie); **náhlá příhoda břišní** (chirurgie); **katetrizace močového měchýře** (urologie); **i.v. aplikace léku** (ošetřovatelství); **transfuze krve**; **podání očkovací látky**; **PBLS**

inovace / implementace:

- **vývoj vlastního software** (zápis, analýza, vyhodnocení,...)
- **harmonizace + standardizace scénářů**
- **zapojení většího počtu SP a examinátorů** (vč. jejich tréninku)

2026 Praktická státnice nanečisto - DEBRIEFING

analýzy a statistiky

- medicí s **nejhorším** průměrem za dobu studia
 - **nejhorší** hodnocení z praktické státnice
 - **vice versa**
- medicí s **lepšími** znalostmi → **horší** hodnocení dovedností
 - **vice versa**
- → **Gaussovo rozložení...(!!!)**

hodnocení a zpětná vazba (SP, zkoušející, studenti)

- ve skrze **pozitivní** – vnímají zlepšení, zdokonalení, plynulejší průběh
- **upozornění** na konkrétní **nedostatky**
 - nutnost 2 hodnotitelů, nejasnosti / nedokonalosti ve scénáři,..
 - **rozkol mezi výukou a reálnou praxí** (ojedinělé !)

TAKE-HOME MESSAGE

Garantovaný profil absolventa je naše odpovědnost

- legislativa dovednosti nedefinuje
- OSCE je exaktně měří a dokládá

OSCE logisticky „bolí“

- Potřebujete prostory, spoustu personálu, dostatek času a peníze

Největší slabina objektivní zkoušky? Subjektivní hodnotitel

- Bez tvrdé kalibrace a tréninku hodnotitelů systém selhává

Implementace: Jed'te se inspirovat, začněte pilotem

- Osobní zkušenost a prožitek je nepřenositelný
- Malý vzorek studentů + menší počet stanic

ZÁVĚR

Od **DEKLARACE** ke **GARANCI**

Moderní akreditační standardy (WFME) vyžadují
exaktní doklad reálné hodnoty diplomu

Praktická státnice (OSCE) poskytuje
tvrdá, auditovatelná data,
že absolventi **disponují požadovanými kompetencemi**
pro **uznatelnost diplomu** napříč Evropskou unií

**Děkuji za
pozornost !**

zdroje

foto prof. Harden	https://www.ronaldharden.org/about
orig. article	Harden RM, Stevenson M, Downie WW, Wilson GM. Assessment of clinical competence using objective structured examination. <i>Br Med J</i> . 1975;1(5955):447-451. doi:10.1136/bmj.1.5955.447
foto prof. Barrows	https://en.wikipedia.org/wiki/Howard_Barrows
MCC	https://mcc.ca/news/the-mcc-ceases-delivery-of-the-mccqe-part-ii/
ECFMG	https://www.ecfm.org/
USMLE	https://www.usmle.org/usmle-policy-updates-following-step-2-cs-discontinuation
WFME	https://wfme.org/
2005/36/ES	https://uok.msmt.cz/uok_doc/cz/Smernice_2005-36-ES.pdf
NV č. 275/2016 Sb.	https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-275
Zákon č. 94/2005 Sb.	https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-95
foto praktická státnice	zdroj LF OU